

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Finansministeren

Stortingets presidentskap
Ekspedisjonskontoret
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
11/5387 OBS

Dato
21.12.2011

Skriftlig spørsmål nr. 468 fra Kenneth Svendsen om dynamisk skattepolitikk

Jeg viser til brev av 13. desember 2011 fra Stortingets president vedlagt spørsmål til skriftlig besvarelse nr. 468 fra stortingsrepresentanten Kenneth Svendsen til finansministeren.

Spørsmål:

Det vises til statsrådets svar på Dokument nr. 15:375 (2011-2012). I svaret siteres statsministerens heftige argumentasjon mot en versjon av dynamisk skattepolitikk hvor man forutsetter at en skattelettelse vil øke statens inntekter. Dette har verken FrP eller Høyre lagt til grunn. Når regjeringen bruker så mye tid på å argumentere mot en slik politikk, hvem er det regjeringen mener har tatt til orde for en slik effekt av skattelettelser, og kan regjeringen eventuelt dokumentere et slikt standpunkt?

Begrunnelse:

Statsministeren hevder vi er vitne til den dynamiske skattepolitikken endelige død. Statsministeren har til gode å dokumentere at dynamisk skattepolitikk kun skal forstås i retning at alle skattelettelser skal være mer enn selvfinsierende for staten. For FrP handler dynamisk skattepolitikk om å se på følgene (de sekundære virkninger) av skatteendringer, og en slik definisjon oppfatter jeg gjelder de fleste innen økonomifaget også.

Svar:

Begrepet "dynamisk skattepolitikk" brukes vanligvis om en politikk som hevder at en reduksjon i skattesatsene vil stimulere den økonomiske veksten så mye at statens skatteinntekter vil øke. Disse tankene hadde sin storhetstid på 1980-tallet.

Begrepet "dynamiske virksomheter" eller "dynamiske effekter" brukes vanligvis om det faktum at personer og bedrifter endrer sin atferd når skattereglene endres. Det er ingen tvil om at slike effekter finnes, men det kan være usikkert hvor sterke de er og hvor raskt de vil realiseres.

De dynamiske virkningene kan innebære at noe av det initiale provenytapet ved en skattelette kommer tilbake gjennom at skattegrunnlaget øker. En skattelette kan derfor ha en viss selvfinansieringsgrad. Hvor stor selvfinansieringsgraden er, vil bl.a. avhenge av den initiale skattesatsen og hvilke skattegrunnlag som påvirkes.

En politikk som legger til grunn urealistiske dynamiske virkninger, kan ses på som en variant av "dynamisk skattepolitikk". I dette tilfellet vil selvfinansieringsgraden riktignok anslås til under 100 pst., men den vil likevel være lagt høyere enn det som er realistisk. Et eksempel på dette er Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2012. Her heter det:

"Forskere fra blant annet SSB har utarbeidet en analyse presentert i Samfunnsøkonomen nr. 4 2010 der de har studert virkningene av skattereformen 2004-2006. Analysen konkluderer med en selvfinansieringsgrad som følge av dynamiske effekter på 35 pst. Som en sjablongmessig forenkling velger derfor Fremskrittspartiet å legge inn en selvfinansieringsgrad for sine foreslåtte skattelettelser for 2012 på 25 pst. Vi benytter samme selvfinansieringsgrad for avgiftslettelsene." (Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett 2012, side 19)

FrPs vurderinger av selvfinansieringsgraden er for optimistiske av flere grunner:

FrP legger til grunn at 25 pst. av *brutto* skatte- og avgiftskutt kommer tilbake til det offentlige i 2012 (5,3 mrd. kroner). En skattelettelse som ikke dekkes inn ved lavere utgifter eller økte andre inntekter, vil på kort sikt øke samlet etterspørsel og aktivitetsnivået i økonomien, og gjøre at økningen i det oljekorrigerte underskuddet blir mindre enn den initielle skatteletten. Det er imidlertid kun relevant å beregne slike effekter for *ufinansierte* skattelettelser. 25 pst. av FrPs ufinansierte lettelse på 6,3 mrd. kroner utgjør om lag 1,6 mrd. kroner. Med forutsetningen om en kortsiktig selvfinansieringsgrad på 25 pst. betyr det at FrPs forslag svekker statens finanser med 4,7 mrd. kroner i 2012. Over tid må imidlertid skattelettelsen finansieres gjennom økte skatter eller reduserte utgifter, og dette vil isolert sett innebære negative etterspørselsimpulser. Det faktiske forløpet for skatteinntektene over tid vil avhenge av hvordan den initiale lettelsen gis, og når og hvordan den finansieres. Analyser viser likevel typisk at den initiale positive selvfinansieringsgraden svekkes over tid, og i mange tilfeller også kan bli negativ.

Mens virkningen av en skattelettelse på kort sikt i stor grad avhenger av samlet etterspørselsvirkning, vil den langsiktige virkningen avhenge fullt ut av hvordan

skattelettelsen er utformet. En skattelettelse med virkninger i arbeidsmarkedet vil dels kunne øke realinntekten etter skatt (inntektsvirkningen), dels gi mer igjen etter skatt for hver ekstra arbeidstime (substitusjonsvirkningen). Den første virkningen trekker i retning av redusert arbeidstilbud (økt fritid), mens den siste trekker i retning av økt arbeidstilbud. Virkningene er forskjellige for ulike skatteendringer, og avhenger bl.a. av størrelsen på inntekts- og substitusjonseffektene for individer på ulike inntektsnivåer. Selv når virkningene kan antas å være betydelige, er det imidlertid stor usikkerhet knyttet til både hvor store virkningene er og hvor fort de kommer. Det blir derfor feil når FrP legger til grunn at hele den strukturelle effekten av skattelettelsene kommer i 2012. Dette skyldes bl.a. at det normalt vil ta tid før varige tilpasninger i arbeidsmarkedet til skatteendringer vil bli realisert.

For det tredje legger FrP til grunn et svært optimistisk anslag på selvfinansierungsgraden. FrPs anslag er basert på analysen til Cappelen m.fl. i Samfunnsøkonomen nr. 4 2010. De beregnet selvfinansierungsgraden av redusert sats i toppskatten trinn 1 til 17 pst. i LOTTE-Arbeid og til 35 pst. når arbeidstilbudseffektene fra LOTTE-Arbeid mates inn i MODAG. Den samme analysen viser imidlertid at selvfinansierungsgraden for andre skattelettelser er langt lavere enn for reduksjoner i toppskattesatsen, jf. tabell 1. Det blir derfor feil å basere et generelt anslag for selvfinansierungsgraden til alle skattelettelser på et anslag på selvfinansierungsgrad for én bestemt skattelettelse hvor atferdsresponsene antas å være særlig store.

Tabell 1: Effekter av skatteendringer, anslag fra LOTTE-Skatt og LOTTE-Arbeid

	Selvfinansieringrad i pst.
Økt innslagspunkt for toppskatten	11
Redusert sats i toppskatten trinn 1	17
Økt personfradrag	-1

Kilde: Cappelen m.fl. (2010): Effekter av dynamisk skattepolitikk. *Samfunnsøkonomen* 64 (4), 4-14 (Tabell 3)

Til slutt legger FrP til grunn dynamiske virkninger også av avgiftskutt. Dette blir dobbeltregning av dynamiske virkninger siden Finansdepartementets provenyanslag allerede tar høyde for atferdsendringer gjennom bruk av elastisiteter.

Med hilsen

Sigbjørn Johnsen